

Leeswijzer

Milieueffectrapport Waterkwaliteit Volkerak-Zoommeer (Ontwerp-MER) en Zoetwateradvies Zuidwestelijke Delta

Vanaf 14 januari 2010 worden in het kader van de planstudie Waterkwaliteit Volkerak-Zoommeer twee rapporten ter inzage gelegd: het ontwerp-MER Waterkwaliteit Volkerak-Zoommeer en het Zoetwateradvies Zuidwestelijke Delta. Tot en met 31 maart kunnen belanghebbenden en belangstellenden informeel reageren op de inhoud van beide rapporten. Aan de hand van de reacties kan het ontwerp-MER verder worden aangevuld en verbeterd. Het definitieve besluit over de maatregelen voor de verbetering van de waterkwaliteit van het Volkerak-Zoommeer wordt naar verwachting in 2012 genomen.

Aanleiding

In het Volkerak-Zoommeer is in de zomer en het najaar sprake van een explosieve groei en sterfte van blauwalgen, met stankoverlast, vis- en vogelsterfte en zwemverboden tot gevolg. Ook de landbouw, die een grote behoefte heeft aan zoet water voor het vee en beregning, kan het water niet gebruiken. Om het probleem van de blauwalgen op te lossen, is Rijkswaterstaat in 2002 gestart met een onderzoek naar structurele oplossingen voor het waterkwaliteitsprobleem. Uit de eerste fase van dat onderzoek, de Verkenning, kwam een zoet en een zout alternatief naar voren. Beide alternatieven zijn in het kader van de wettelijk voorgeschreven procedure voor de milieueffectrapportage vastgesteld en onderzocht. Het resultaat van dit onderzoek staat beschreven in het ontwerp-MER Waterkwaliteit Volkerak-Zoommeer.

Ontwerp-MER

In het ontwerp-MER zijn het zoete en zoute alternatief beschreven. Voor het zoete alternatief is onderzocht of het Volkerak-Zoommeer doorgespoeld kan worden met zoet water. Dit blijkt geen reële optie te zijn. Het doorspoelen alleen is namelijk niet effectief genoeg om de blauwalgen te bestrijden. Bovendien is er te weinig zoet water beschikbaar. Het zoute alternatief komt wel positief uit het onderzoek. Verzilting van het meer in combinatie met beperkte getijdendynamiek is de enige oplossing voor het

blauwalgenprobleem. Herstel van de getijdendynamiek vergroot het zelfreinigende, natuurlijke productievermogen van het water en verdeelt de belasting van nutriënten (de veroorzaker van algen) beter over de wateren. Vis kan weer van zee naar rivieren zwemmen en andersom. De waterkwaliteit verbetert en de natuurwaarden nemen toe.

Zoetwateradvies

In het Nationaal Waterplan kiest het kabinet ervoor om uiterlijk in 2015 zout water uit de Oosterschelde toe te laten in het Volkerak-Zoommeer. Er moet dan wel eerst een oplossing gevonden worden voor de zoetwatervoorziening. Uit een zout meer kan namelijk geen zoet water meer gehaald worden. Om een oplossing te vinden voor de zoetwatervoorziening heeft het kabinet de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta gevraagd advies uit te brengen over de zoetwatervoorziening. Dit Zoetwateradvies is op 29 juni 2009 aangeboden aan het kabinet. De stuurgroep geeft in het document aan dat er een oplossing moet komen voor het lekken van zout water over de Volkeraksluizen. Verder geeft de stuurgroep aan dat de indringing van zout water via de Nieuwe Waterweg moet worden beperkt. Hiervoor zijn maatregelen nodig die op korte termijn kunnen worden uitgevoerd. In overleg met de gebruikers van zoet water uit het Volkerak-Zoommeer zijn oplossingen bedacht voor de zoetwatervoorziening. Deze oplossingen moeten nog verder worden uitgewerkt.

Status van het milieueffectrapport

Het milieueffectrapport Waterkwaliteit Volkerak-Zoommeer is volledig en actueel ten aanzien van de effectiviteit van de onderzochte alternatieven en de effecten hiervan op het milieu en omgeving. De nieuwste inzichten met betrekking tot de zoetwatervoorziening staan nog niet in het rapport. Deze inzichten staan in het Zoetwateradvies van de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta. Het kabinet is van plan om in 2011 een besluit over het verbeteren van de waterkwaliteit van het Volkerak-Zoommeer te nemen en voor inspraak voor te leggen. Dit zal gebeuren via een formele inspraakprocedure, met een definitief milieueffectrapport als onderbouwing van het besluit. Het nu beschikbare milieueffectrapport vormt hiervoor de basis. We spreken daarom in dit stadium van het ontwerp-MER.

Publicatie

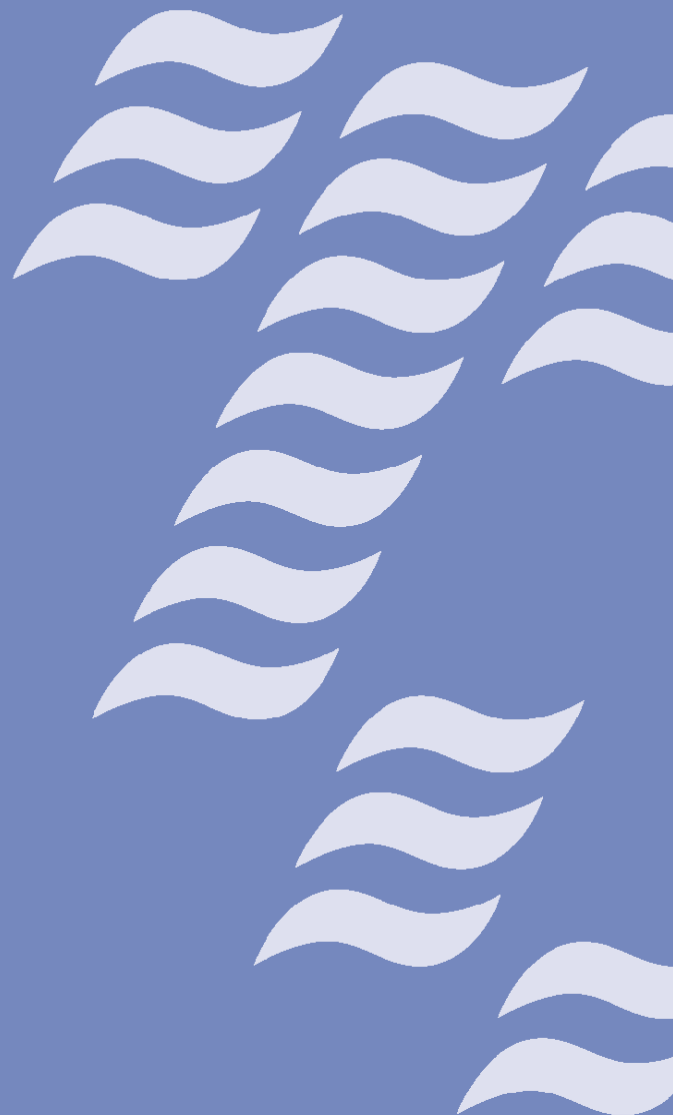
Op 22 december 2009 is het Nationaal Waterplan verschenen. Omdat het NWP nauw samenhangt met het ontwerp-MER en het Zoetwateradvies, is besloten om deze documenten tegelijkertijd te publiceren. Op 14 januari 2010 start de informele inspraak op het ontwerp-MER en het Zoetwateradvies. Hoe u kunt inspreken, vindt u verderop in deze Leeswijzer.

Toetsen inhoud

De initiatiefnemer van het MER, het Bestuurlijk Overleg Krammer-Volkerak (BOKV) en de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta (opsteller van het zoetwateradvies) kiezen er bewust voor om belanghebbenden en belangstellenden de ruimte te geven om nu al te reageren op beide rapporten. Tijdens deze periode van informele inspraak kan getoetst worden of de gevolgde procedure tot nu toe naar behoren is verlopen. Bovendien wordt duidelijk of de voorgestelde oplossingen op voldoende draagvlak kunnen rekenen. Mede aan de hand van de reacties kan het ontwerp-MER verder worden aangevuld en verbeterd. Op die manier is er straks een volledig en actueel MER beschikbaar waarop nog formeel ingesproken kan worden. Pas daarna volgt het definitieve uitvoeringsbesluit.

Vervolgtraject

Oktober 2009 heeft de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat opdracht gegeven voor het uitvoeren van een praktijkproef om te kijken hoe het lekverlies van zout water over de Volkeraksluizen kan worden beperkt. Deze proef wordt in de eerste helft van 2010 uitgevoerd. Bij een positieve uitkomst van de proef kan eind 2011 een definitief besluit worden genomen over het toelaten van zout water en getijdenwerking in het Volkerak-Zoommeer.

Voordat de problematiek rondom het Volkerak-Zoommeer definitief kan worden opgelost, moeten de volgende werkzaamheden worden uitgevoerd:

1. Onderzoek zoutlek beperking en financiële analyse – Het Volkerak-Zoommeer mag pas zout worden als de zoetwatervoorziening geregeld is. Als vervolg op het advies van de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta, wordt onderzoek gedaan naar zoutbeperkende maatregelen in de Volkeraksluizen. Daarnaast wordt een studie verricht naar de beperking van de zoutindringing vanuit zee in Rijnmond. Tot slot wordt een financiële analyse gemaakt van de uitvoeringskosten van de voorgestelde maatregelen en een reële toedeling hiervan aan betrokken partijen.
2. Uitwerken maatregelen toelaten zout water – Alle maatregelen die gekoppeld zijn aan het weer zout maken van het Volkerak-Zoommeer met beperkte getijdendynamiek, worden meer in detail uitgewerkt. Denk aan de bouw van een nieuwe sluis in de Philipsdam, aanpassingen in de schutsluizen en maatregelen voor alternatieve aanvoer van zoet water.

3. Uitvoeren extra onderzoek – De reacties op het ontwerp-MER en het advies van de Commissie voor de Milieueffectrapportage kunnen aanleiding geven tot het uitvoeren van extra (onderzoeks)werkzaamheden.

Uiteindelijk worden alle uitkomsten van de hierboven beschreven werkzaamheden, voor zover relevant, opgenomen in de definitieve versie van het MER.

Tijdschema

In onderstaand schema staat een globale planning van de stappen op weg naar een besluit over het verbeteren van de waterkwaliteit van het Volkerak-Zoommeer.

De nummers tussen haakjes verwijzen naar de hierboven vermelde werkzaamheden.

Oktober 2009	Start onderzoek naar beperking zoutindringing vanuit zee in Rijnmond (1)
November 2009	Start voorbereiding praktijkproef zoutbeperkende maatregelen in schutsluizen (1)
Januari 2010	Start verdere uitwerking van de maatregelen, gekoppeld aan het toelaten van zout water (2)
14 januari 2010	Start informele inspraak ontwerp-MER Waterkwaliteit Volkerak-Zoommeer en advies zoetwatervoorziening (3)
14 Januari - 31 maart 2010	Reactietermijn ontwerp-MER Waterkwaliteit VZM en Zoetwateradvies (3)
Januari 2010	Start financiële analyse uitvoeringskosten (1)
April - juni 2010	Beantwoording van de reacties op het ontwerp-MER en Zoetwateradvies (3)
Juni 2010	Praktijkproef zoutbeperkende maatregelen uitgevoerd (1)
Medio 2010	Aanstelling externe onderhandelaar als vervolg op de financiële analyse uitvoeringskosten (1)
3^e en 4^e kwartaal 2010	Analyse zoutindringing benedenrivierengebied op basis van resultaten praktijkproef (1)
1^e kwartaal 2011	Rapportage zoutdoordringing benedenrivierengebied gereed (1); Verdere uitwerking maatregelen gereed (2);
2^e kwartaal 2011	Opstellen aanvullingen op het ontwerp-MER Waterkwaliteit Volkerak-Zoommeer (3) Financiële analyse en onderhandelingen uitvoeringskosten gereed (1)
3^e kwartaal 2011	Publiceren voornemen tot een beslissing over uitvoering van maatregelen voor de verbetering van de waterkwaliteit van het VZM, plus die voor de zoetwatervoorziening, op grond van aangevulde MER.
4^e kwartaal 2011	Inspraak op voornemen tot uitvoering
1^e helft 2012	Eventuele bezwaar- en beroepsprocedure
Medio 2012	Definitieve uitvoeringsbeslissing
2013	Start realisatie
2015	Realisatie gereed

Procedure informele inspraak ontwerp-MER

Van 14 januari tot en met 31 maart 2010 kunt u schriftelijk reageren op de inhoud van het ontwerp-MER en het Zoetwateradvies. Voor het indienen van uw reactie, kunt u gebruikmaken van de volgende adressen:

Rijkswaterstaat Zeeland
o.v.v. reactie Ontwerp-MER VZM
Postbus 5014
4330 KA Middelburg
reactie@volkerakzoommeer.nl

Inhoud cd-rom

Op bijgaande cd-rom vindt u alle rapporten, notities, studies en andere documentatie die in het kader van het opstellen van het ontwerp-MER verschenen zijn. De meest actuele informatie over de zoetwatervoorziening in de Zuidwestelijke Delta staat in het Zoetwateradvies, dat ook op de cd-rom staat.

In de map Planstudie Waterkwaliteit VZM treft u het document Lees mij aan. Dit document geeft een overzicht van alle bestanden op de cd-rom op basis van de thema's waterkwaliteit, waterkwantiteit, landschap, natuur, landbouw, scheepvaart, beroepsvisserij, recreatie en wonen. Dit zijn de thema's van de effectbeoordeling in het ontwerp-MER. De titels van de documenten bevatten een zogenaamde hyperlink. Als u er op klikt, wordt het bestand door het programma Adobe Reader geopend, mits u dat heeft geïnstalleerd.

Map Planstudie Waterkwaliteit VZM

Verder bevat de map Planstudie Waterkwaliteit VZM onder andere het ontwerp-MER, de Kosten Baten Analyse, onderliggende studies en overige rapporten. Let op: het rapport Alternatieven voor zoetwateraanvoer in het Benedenrivierengebied van mei 2008 beschrijft ingrijpende maatregelen om Zuid-Holland Zuid op een alternatieve manier van zoet water te voorzien. De kosten hiervan zijn ook meegenomen in de kosten-baten analyse bij het ontwerp-MER. Naar aanleiding van het advies van de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta van juni 2009 zijn deze ingrijpende maatregelen niet meer in beeld. Het ontwerp-MER is op dit punt dus achterhaald.

Map Zoetwateradvies ZWD

De map Zoetwateradvies ZWD bevat het adviesrapport van de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta, Zoetwater Zuidwestelijke Delta, van juni 2009. Deze notitie is in opdracht van de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta opgesteld door het Programmabureau Zuidwestelijke Delta. De opdracht was een realistisch, samenhangend en tussen provincies afgestemd voorstel te ontwikkelen voor een passend, duurzaam en klimaatbestendig gebruik van zoet water in een verziltende Zuidwestelijke Delta. Het voorstel bevat oplossingen die een alternatief bieden voor de negatieve effecten van het toelaten van zout water in het Volkerak-Zoommeer. Denk aan de beschikbaarheid van zoet water voor landbouw, drinkwater en industrie. De oplossingen moeten klimaatbestendig zijn en passen in het langetermijnperspectief dat is geschetst door de Tweede Nationale Deltacommissie (commissie-Veerman) en is overgenomen in het ontwerp-Nationaal Waterplan.

Meer informatie?

Voor meer informatie kunt u vanaf 14 januari 2010 een kijkje nemen op www.volkerakzoommeer.nl of mailen naar info@volkerakzoommeer.nl.

